

وحیدعظیم‌نیا

دبیر گروه اقتصاد

دیپلماسی فعال انرژی یکی از پیش‌نیازهای کشوری مانند ایران به شمار می‌رود که دارای منابع عظیم نفت و گاز است. به باور خبرگان، از آنجا که ما به لحاظ جغرافیایی شرایط خوبی داریم، می‌توانیم به عنوان واسط بین کشورهای دارنده انرژی و کشورهای مصرف‌کننده عمل کنیم و از این موقعیت سود ببریم. کشورمان با امضای قراردادهای مهم سوآپ گاز با کشورهایمانند ترکمنستان و روسیه، خود را به عنوان قطب حیاتی برای تجارت گاز در منطقه معرفی کرده است. احیای فراداد سوآپ گاز با ترکمنستان که در گذشته لغو شده بود، نشان‌دهنده رویکرد پیشگیرانه دولت برای افزایش امنیت انرژی و افزایش تجارت گاز با همسایگانش است. در صحنه پیش‌رو وضعیت زیرساخت‌های گازی موجود و آورده‌های آن را بررسی می‌کنیم.

کارشناس انرژی در گفت‌وگو با «جوان» عنوان کرد

دیپلماسی فعال گازی کاتالیزوری برای رشد اقتصادی و درآمذایی جدید ارزی

یک کارشناس انرژی معتقد است: دیپلماسی فعال گاز ایران در منطقه غرب آسیا نشان‌دهنده تغییر استراتژیک به سمت به‌حداکثرساندن تجارت گاز است و تبدیل کشور به هاب منطقه‌ای انتقال گاز است. این رویکرد که از سوی دولت هدایت می‌شود، دیپلماتیک ایران برای تقویت همکاری‌های منطقه‌ای، با هدف رشد اقتصادی و تحکیم موقعیت ایران به عنوان بازیگری کلیدی در بازار جهانی انرژی است.

فرشاد جامع، کارشناس انرژی در رابطه با دیپلماسی گازی فعالانه ایران «جوان» می‌گوید: دیپلماسی فعال گازی ایران در منطقه غرب آسیا نشان‌دهنده تغییر استراتژیک به سمت به‌حداکثرسندن تجارت گاز و تبدیل کشور به هاب منطقه‌ای انتقال گاز است. این رویکرد که از سوی دولت رهبری می‌شود، با هدف استفاده از موقعیت جغرافیایی، شبکه گسترده خط لوله و ذخایر گاز ایران برای تقویت همکاری‌های منطقه‌ای، تقویت رشد اقتصادی و تحکیم نقش ایران به عنوان بازیگری کلیدی در بازار جهانی انرژی است.

وی می‌افزاید: تمدید موقعیت قرارداد صادرات گاز عراق از سوی دولت سیزدهم و عملیاتی شدن کامل صادرات گاز به ترکیه نشان‌دهنده تعهد به توسعه تجارت و صادرات گاز با همسایگان غربی است. این تمرکز بر تقویت روابط اقتصادی با کشورهای همسایه نه تنها به توسعه اقتصادی ایران کمک، بلکه ثبات و همکاری‌های منطقه‌ای را تقویت می‌کند. گسترش تجارت گاز با عراق و ترکیه، بازار قابل اعتمادی را برای صادرات گاز ایران فراهم و در عین حال به امنیت انرژی و توسعه اقتصادی در این کشورهای همسایه کمک می‌کند.

این کارشناس انرژی با اشاره به احیای قرارداد مبادله گاز ترکمنستان تصریح می‌کند: احیای قرارداد سوآپ گاز با ترکمنستان که در دولت قبل لغو شد، رویکرد پیشگیرانه دولت سیزدهم برای تقویت همکاری‌های منطقه‌ای انرژی را برجسته می‌کند. این توافق نه تنها منبع مهم واردات گاز ایران را احیا، بلکه روابط با ترکمنستان را تقویت و به توسعه بازار گاز منطقه‌ای کمک می‌کند. ایران با افزایش واردات گاز از ترکمنستان در فصول سرد سال، امنیت انرژی خود را افزایش و تعهد خود را به همکاری‌های منطقه‌ای نشان می‌دهد. جامع با اشاره به نقش ایران در تبدیل شدن به هاب منطقه‌ای، می‌افزاید: شبکه گسترده خط لوله و زیرساخت‌های ایران، همراه با موقعیت استراتژیک آن، این کشور را به قطب کلیدی انتقال گاز در منطقه تبدیل می‌کند. این نقش به ایران اجازه می‌دهد تجارت گاز بین کشورهای مختلف را تسهیل کند، فعالیت‌های واردات و صادرات گاز را به حداکثر برساند و به تأمین پایدار گاز در منطقه کمک کند. اتصال گاز ایران به روسیه، همراه با تقاضای فزاینده گاز آسیای مرکزی، فرصتی را برای ایران فراهم می‌کند نقشی محوری در انتقال گاز روسیه به هند و سایر بازارهای آسیای جنوب‌شرقی ایفا کند.

وی ادامه می‌دهد: ایران با پیگیری فعال دیپلماسی گازی، نه تنها به دنبال منافع اقتصادی خود است، بلکه به توسعه منطقه یکپارچه‌تر و مرفه‌تر غرب آسیا کمک می‌کند. افزایش تجارت گاز و همکاری با کشورهای همسایه می‌تواند به افزایش رشد اقتصادی، ایجاد شغل و امنیت انرژی برای همه طرف‌های درگیر منجر شود. ایران با تقویت دیدگاه مشترک برای منطقه‌ای مرفه‌تر و به‌هم‌پیوسته‌تر، خود را به عنوان پیشرو در همکاری‌های منطقه‌ای و توسعه اقتصادی معرفی می‌کند.

این کارشناس انرژی در پایان خاطرنشان می‌کند: دیپلماسی فعال گاز ایران در منطقه غرب آسیا نشان‌دهنده تغییر استراتژیک به سمت به‌حداکثرساندن تجارت گاز و تبدیل کشور به هاب منطقه‌ای انتقال گاز است. این رویکرد که از سوی دولت سیزدهم هدایت می‌شود، با هدف استفاده از دارایی‌های راهبردی و ابتکارات دیپلماتیک ایران برای تقویت همکاری‌های منطقه‌ای، تقویت رشد اقتصادی و تحکیم موقعیت ایران به عنوان بازیگری کلیدی در بازار جهانی انرژی انجام می‌گیرد. با دنبال کردن رویکرد پیشگیرانه و آینده‌نگر در دیپلماسی گاز، ایران می‌تواند به شکل‌گیری منطقه یکپارچه‌تر و مرفه‌تر غرب آسیا کمک و در عین حال منافع اقتصادی و ژئولیتیکی خود را نیز تأمین کند.

اقتصادسنجی

سرویس اقتصادی ۰۶-۸۸۵۲۳۰۶

«جوان» ظرفیت‌های موجود گازی را برای تقویت همکاری‌های منطقه‌ای بررسی می‌کند

گاز به کمک مناسبات منطقه‌ای می‌آید

لوله موجود، تقویت شبکه خط لوله و زیرساخت گسترده خود، می‌تواند جایگاه خود را به عنوان قطب اصلی ترانزیت گاز مستحکم و به‌امنیّت انرژی منطقه‌ای کمک کند. علاوه بر این، ایران با تقویت همکاری‌ها با کشورهای همسایه و گسترش مشارکت‌های تجاری گاز، می‌تواند خود را به عنوان بازیگری قابل اعتماد و تأثیرگذار در بازار گاز منطقه‌ای معرفی کند. دیپلماسی منطقه‌ای گاز ایران نقش مهمی در تقویت روابط تجاری با کشورهای همسایه، افزایش امنیت انرژی و تقویت جایگاه خود به عنوان بازیگری کلیدی در بازار انرژی منطقه‌ای ایفا کرده است. تمرکز کشورمان بر عملیاتی کردن کامل قراردادهای صادرات گاز با ترکیه و عراق و همچنین تمدید قراردادهای موجود، نشان‌دهنده تعهد ایران به توسعه تجارت و قابلیت صادرات گاز است. کشورمان با قابلیت انتقال گاز از هر نقطه از خاک خود به هر نقطه دیگر، این ظرفیت را دارد که با بازیگری کلیدی در به‌حداکثرساندن فعالیت‌های واردات و صادرات گاز تبدیل شود. این موقعیت راهبردی به ایران اجازه می‌دهد نقش مهمی در تضمین عرضه گاز پایدار به کشورهای آسیای مرکز، روسیه، غرب آسیا و آسیای جنوب‌شرقی ایفا کند.

علاوه بر این، دیپلماسی گاز ایران فراتر از همسایگان نزدیک خود است و روابط با کشورهایمانند روسیه و هند را درمی‌گیرد. ایران با گسترش همکاری‌های گاز با ترکمنستان و افزایش واردات گاز از این منطقه، امنیت انرژی و از طرف دیگر حجم واردات گاز خود را برای باصادرات گاز وارد شده افزایش داده است. علاوه بر این، اتصال گازی ایران به روسیه، که خود را قادر می‌سازد انتقال گاز روسیه به بازارهای هند را تسهیل و نقش خود را به عنوان بازیگری حیاتی در چشم‌انداز انرژی منطقه‌ای تقویت کند.

رویکرد فعالانه کشورمان برای به‌حداکثرساندن فعالیت‌های واردات و صادرات گاز نشان‌دهنده تمرکز بر استفاده از موقعیت راهبردی ایران در منطقه برای دستاوردهای اقتصادی و دیپلماتیک است. ایران با وجود متصل شدن به همه کشورهای همسایه با خط

■ باصلی تجارت گازی منطقه در ایران

با گسترش مناسب همکاری‌های کشورمان با شرکای منطقه‌ای منصور حقیقت‌پور، نماینده ادوار مجلس در خصوص به‌اجرگذاشتن دیپلماسی فعال انرژی از سوی کشورمان و بهبود روابط با کشورهای همسایه به «جوان» می‌گوید: هر چقدر تعاملات مان و زیرساخت‌های تبادل انرژی بین ما و کشورهای همسایه بیشتر باشد، جایگاه‌مان در ژئولیتیک منطقه بهبود می‌یابد و می‌توانیم به هاب منطقه تبدیل شویم، به‌طوری که گاز ترکمنستان را به سمت قفقاز و ترکیه انتقال دهیم. هر چقدر این نقل و انتقالات انرژی را

توانیم بر عهده بگیریم، به نفع ماست. نماینده ادوار مجلس خاطر نشان می‌کند: به‌اجرگذاشتن دیپلماسی فعال انرژی در منطقه و در ارتباط با همسایگان در وهله اول به ما کمک می‌کند جایگاه خود را به لحاظ ژئولیتیک در منطقه تقویت کنیم. همچنین این اقدام مزیت‌های اقتصادی برای مان خواهد داشت. از سوی دیگر، افزایش تبادلات انرژی با کشورهای همسایه به افزایش سطح امنیت کشورهای درگیر کمک می‌کند.

حقیقت‌پور می‌گوید: ما از موقعیت جغرافیایی خوبی برخورداریم و می‌توانیم به عنوان یک پل برای نقل‌وانتقال انرژی در منطقه عمل کنیم. از یک

طرف در خلیج فارس با قطب انرژی روبه‌رو هستیم و در طرف مقابل، به کشورهای دسترسی داریم که نیازمند انرژی هستند. وی ادامه می‌دهد: وزارت نفت اقدام مناسبی را در برابر ترکمنستان در سال ۱۴۰۰ انجام داد که به انعقاد توافق با این کشور در زمینه واردات گاز و سوآپ پرداخت. هنوز هم جای کار زیادی داریم. ظرفیت‌های بسیاری در ارتباط با این کشور وجود دارد و باید از آنها بهره ببریم. باید به دنبال عقد قراردادهای بیشتر در ترکمنستان باشیم و به نحوی برای عشق ایادامه جداییت ایجاد کنیم که حجم گاز بیشتری را از طریق کشور ما انتقال دهد.

حقیقت‌پور می‌گوید: اقدامات دولت در زمینه گفت‌وگو با اسلام‌آباد در مورد خط لوله صلح مثبت ارزیابی می‌شود. باید این تحرکات آتقدر ادامه یابد که در عمل نتیجه‌ای به دست آوریم. ایکنه رئیس‌جمهور در سفرش به پاکستان در مورد این موضوع با مقامات اسلام‌آباد صحبت کرده، اقدامی مثبت است، باید پیگیری‌ها ادامه داشته باشد. قطعاً برخی عوامل بیرونی مانند امریکا در زمینه راهاندازی خط لوله صلح سنگ‌اندازی خواهند کرد، اما باید به تلاش‌های مان

ادامه دهیم و دیپلماسی فعال انرژی را پیش ببریم، مثل همان کاری که در مورد ترکیه کردیم. در این زمینه هم می‌توانیم اقدامات مؤثری انجام دهیم. اینکه توانستیم خط لوله را با ارمنستان هم داشته باشیم، بسیار مثبت ارزیابی می‌شود.

کشورمان و بهبود روابط با کشورهای همسایه به «جوان» می‌گوید: هر چقدر تعاملات مان و زیرساخت‌های تبادل انرژی بین ما و کشورهای همسایه بیشتر باشد، جایگاه‌مان در ژئولیتیک منطقه بهبود می‌یابد و می‌توانیم به هاب منطقه تبدیل شویم، به‌طوری که گاز ترکمنستان را به سمت قفقاز و ترکیه انتقال دهیم. هر چقدر این نقل و انتقالات انرژی را

توانیم بر عهده بگیریم، به نفع ماست. نماینده ادوار مجلس خاطر نشان می‌کند: به‌اجرگذاشتن دیپلماسی فعال انرژی در منطقه و در ارتباط با همسایگان در وهله اول به ما کمک می‌کند

رضا نعلی سسنگدوینی: پیگیری خط لوله صلح با پاکستان در سفر اخیر رئیس‌جمهور و هیئت همراه از جمله مزیت‌های اقتصادی برای مان خواهد داشت. از سوی دیگر، افزایش تبادلات انرژی با کشورهای همسایه به افزایش سطح امنیت کشورهای درگیر کمک می‌کند.

حقیقت‌پور می‌گوید: ما از موقعیت جغرافیایی خوبی برخورداریم و می‌توانیم به عنوان یک پل برای نقل‌وانتقال انرژی در منطقه عمل کنیم. از یک

طرف در خلیج فارس با قطب انرژی روبه‌رو هستیم و در طرف مقابل، به کشورهای دسترسی داریم که نیازمند انرژی هستند. وی ادامه می‌دهد: وزارت نفت اقدام مناسبی را در برابر ترکمنستان در سال ۱۴۰۰ انجام داد که به انعقاد توافق با این کشور در زمینه واردات گاز و سوآپ پرداخت. هنوز هم جای کار زیادی داریم. ظرفیت‌های بسیاری در ارتباط با این کشور وجود دارد و باید از آنها بهره ببریم. باید به دنبال عقد قراردادهای بیشتر در ترکمنستان باشیم و به نحوی برای عشق ایادامه جداییت ایجاد کنیم که حجم گاز بیشتری را از طریق کشور ما انتقال دهد.

حقیقت‌پور در پایان خاطر نشان می‌کند: اقدامات دولت در استفاده از توان دانش‌بنیانی کشور سیاست درستی است که به اجرا گذاشته شد، اما ظرفیت‌های فراوانی در این حوزه داریم که هنوز بلااستفاده مانده است و می‌توانیم از آنها بهره ببریم.

■ مسیر تحقق خنثی‌سازی تحریم‌های انرژی در گسترش روابط گازی بین ایران و همسایگان رضا نعلی سنگدوینی، عضو کمیسیون انرژی مجلس در رابطه با اهمیت بالای بهبود ارتباطات ایران با کشورهای همسایه در دولت به «جوان» می‌گوید: یکی از اقدامات مهم در حوزه انرژی و دیپلماسی خارجی، تمرکز بر اصلاح روابط بین ایران و کشورهای همسایه در جهت گسترش روابط دیپلماتیک و تجارت دوجانبه بوده است که بیشترین نمود آن را در سیاست‌های خصوصی بحث برق و گاز مهم‌ترین نقل و انتقال کالایی بین ایران و کشورهای همسایه همسایه بوده است.

این نماینده مجلس پیرامون اثر گذاری مهم افزایش ارتباطات با کشورهای همسایه در راستای خنثی‌سازی و بی‌اثر کردن تحریم‌ها می‌افزاید: افزایش ارتباطات با کشورهای همسایه می‌تواند راهبردی در راستای خنثی‌سازی تحریم‌ها باشد. دشمنان به راحتی نمی‌توانند به تحریم کشورهایی که با ما در حوزه انرژی ارتباط دارند، بپردازند. انرژی بخشی از امنیت کشورها را تأمین می‌کند و به راحتی قابلیت تحریم ندارد. عضو کمیسیون انرژی مجلس در رابطه با افزایش توان سطح امنیت کشور و همچنین همسایگان با گسترش تعاملات حوزه انرژی خاطر نشان می‌کند: بر اثر گسترش تعاملات حوزه انرژی با کشورهای همسایه می‌توانیم به افزایش سطح امنیت خودمان و منطقه کمک کنیم.

وی در رابطه با سفر اخیر رئیس‌جمهور به پاکستان در جهت تکمیل خط لوله صلح ادامه می‌دهد: پیگیری خط لوله صلح با پاکستان در سفر اخیر رئیس‌جمهور و هیئت همراه از جمله وزیر نفت به اسلام‌آباد مثبت ارزیابی می‌شود. از طریق اینطور پیگیری‌ها در سطوح عالی می‌توانیم زمینه را برای عملیاتی شدن این خط لوله که منافع زیادی برای کشور دارد، مهیا کنیم.

سنسگدوینی تصریح می‌کند: برخی کشورهای معاند مانند امریکا و رقیب‌مان در منطقه در این زمینه مشکل‌افزینی می‌کنند، اما نیاز است با دیپلماسی انرژی قوی و هوشمندانه افزایش تعاملات با اسلام‌آباد در حوزه انرژی بپردازیم و موضوع خط لوله صلح را

یکشنبه ۲۳ اردیبهشت ۱۴۰۳ | ۳ ذی‌قعدة ۱۴۴۵

پیش ببریم. ظرفیت‌های فراوانی در کشورهای همسایه وجود دارد که در سایه دیپلماسی فعال انرژی می‌توانیم از آنها بهره ببریم. به طور مثال، گسترش تعاملات با ترکمنستان و حل‌وفصل برخی مشکلات که در گذشته به وجود آمده بود، مثبت ارزیابی می‌شود.

■ تعاملات سازنده ایران با همسایگان در حوزه گازی با دیپلماسی فعال انرژی

سیدجواد حسینی کیا، عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی در رابطه با دیپلماسی فعال ایران در حوزه انرژی به «جوان» می‌گوید: تمرکز بر توسعه روابط و بهبود وضعیت تجارت خارجی با کشورهای همسایه اصلی‌ترین رویکرد دولت سیزدهم بوده است و به دنبال تحقق آن نیز دولت از ابزارهای مختلف به خصوص در حوزه دیپلماسی فعال انرژی استفاده کرده است. تمرکز بر بهبود روابط با کشورهای همسایه بسیار مهم است، زیرا مهم‌ترین شرکای تجاری کشور نیز همین همسایگان هستند.

این عضو کمیسیون صنایع و معادن مجلس شورای اسلامی در ادامه با اشاره به تعاملات سازنده ایران در حوزه انرژی می‌افزاید: تعاملات ایران با کشورهای همسایه در بسترهای مختلفی است، اما مهم‌ترین آنها قطعاً بحث مربوط به تبادلات و تجارت انرژی است، از همین رو سیاست‌های فعال و هوشمندانه دولت سیزدهم در این بخش بسیار کلیدی و مهم است. تعاملات سازنده حوزه انرژی نقشی اساسی در تجارت متقابل و همچنین منفعتهای سیاسی همکاری دوجانبه و چندجانبه دارد و برای منطقه بسیار اهمیت دارد.

حسینی کیا در ادامه با اشاره به رویکردهای مؤثر انرژی محور در دولت سیزدهم تصریح می‌کند: یکی از اقدامات مهم دولت سیزدهم، از سرگیری تجارت گاز با کشور شمالی ما یعنی ترکمنستان است. از سرگیری سوآپ و واردات گاز از ترکمنستان برای کشور بسیار مهم است و احیای روابط با ترکمنستان از سوی دولت سیزدهم یکی از مهم‌ترین و اولین اقدامات این دولت بوده که موجب از سرگیری تجارت گازی با این همسایه شمالی ما شده است، به غیر از بحث حسن همجوشی و روابط سازنده، از سرگیری تجارت گازی ایران با ترکمنستان برای ما نیز اهمیت دارد و در توسعه تجارت گازی ایران با دیگر کشورهای همسایه نظیر ترکیه و عراق در فصول گرم سال و حل ناترازی داخلی گاز در فصول سرد سال مؤثر واقع خواهد شد. این نماینده مجلس در پایان تصریح می‌کند: مسیر طی شده در حوزه دیپلماسی فعال انرژی در منطقه به تقویت همکاری‌های سازنده و همچنین تقویت منافع ایران در منطقه منجر شده است. باید این رویکرد ادامه‌دار باشد و شاهد تحقق همکاری‌های گازی با حجم بیشتر با همسایگان خود باشیم. این رویکرد علاوه بر منفعت مشخص برای طرفین، برای کل منطقه نیز ثبات آور است و باید از این نظر دولت سیزدهم را بسیار موفق بدانیم.

سیدجواد حسینی کیا عضو کمیسیون صنایع و معادن

سیدجواد حسینی کیا، عضو کمیسیون صنایع و معادن: از سرگیری تجارت گازی ایران با ترکمنستان برای ما نیز اهمیت دارد و در توسعه تجارت گازی ایران با دیگر کشورهای همسایه نظیر ترکیه و عراق در فصول گرم سال و حل ناترازی داخلی گاز در فصول سرد سال مؤثر واقع خواهد شد

انرژی را تقا دهد.

در زمینه تبدیل شدن ایران به جایگاه اصلی ترانزیت گاز در منطقه، قراردادهای مهمی در زمینه سوآپ گازی با ترکمنستان و روسیه به امضا رسیده است. مهم‌ترین قراردادی که در دولت قبلی با اهمال کاری بسیار مغفلی شده بود، قرارداد سوآپ گازی با ترکمنستان بود که با تلاش دولت سیزدهم نه تنها ایران قرارداد سرعاً احیا شد و دوباره به اجرا درآمد، بلکه همکاری گازی ایران و ترکمنستان افزایش یافت و حالا واردات گاز از ترکمنستان برای افزایش امنیت انرژی و همچنین افزایش تجارت گازی ایران در فصول سرد سال انجام می‌شود.

ایران با تکیه بر شبکه خط لوله و زیرساخت مهم خود در اتصال گازی به همه کشورهای همسایه، امکان ترانزیت گاز از هر نقطه خاک خود را به هر نقطه دیگر دارد و به این ترتیب می‌تواند با واردات حداکثری و صادرات حداکثری گاز به هاب انتقال گاز مهم در منطقه تبدیل شود. با وجود نیاز روزافزون آسیای مرکزی و همچنین اتصال گازی ایران به روسیه، ایران می‌تواند نقشی کلیدی در تأمین پایدار گاز در منطقه غرب و جنوب‌شرقی آسیا ایفا کند و گاز روسیه را به هند برساند.

ایران با وجود تحریم‌های ناجوانمردانه از دیپلماسی انرژی برای جذب سرمایه‌گذاران استفاده و بازارهای جدیدی بر خود ایجاد کرده است و بسا تمرکز بر راهبردهای کلیدی مانند افزایش رقابت‌پذیری